

Glas zavveznikov

Leto II - Št. 297

Informacijski dnevnik A. I. S.

Cena 4 lire

TRST, petek 7. junija 1946

UREDNIŠTVO: Via S. Pellico 13 Telefon št. 93354 in 94463

OGLASI: Cena za kvadratno metro (širina ena kolona): trgovski L. 27, mrtvaski L. 56 (osmrtnice L. 100), objave L. 20, finančni in pravni oglasi L. 45. V vsebini lista (tekstni oglasi) L. 45. Danek ni vstet. Plačilo v naprej. Oglase sprejema izključno: S.P.I. Società per la Pubblicità in Italia, Trst, ul. Silvio Pellico št. 4, tel. 94044. Cena posamezne številke L. 4 (zaostale L. 8). Rokopisov ne vračamo.

Razprava Varnostnega sveta o Francovi Španiji

OB IZROČITVI POVERILNIC

Potsdam, Moskva, Bukarešta, Batavija

Washington, 7. junija

Britanski veleposlanik v Zdrženih državah lord Inverchapel (Archibald Clark Kerr) je v sredo izročil predsedniku Trumanu poverilnice, ter izrazil voljo, da nadaljuje dobre odnose med Zdrženimi državami in Veliko Britanijo, ki sta jih okrepila vojna in njegov predhodnik lord Halifax.

Veleposlanik, ki je bil še večkrat v Zdrženih državah in se je s predsednikom Trumanom srečal v Potsdamu, je dejal:

«Prišel sem sem v času, ko greta in otekočata tešavno nalogo obnove porušenega sveta pomankanje in stiske, ki neložljivo sledita veliki vojni. Prepričan sem in verujem, da bo duh, ki nas je vodil na bojnem polju, kronal naše skupne napore za trden in trajen mir, od katerega je, kakor je nikoli v preteklosti, odvisna srečna bodočnost obeh držav.»

Predsednik je odgovoril, da je dolžnost, ki je imata oba naroda, še naprej največje važnosti in da so potrebni največji napori vseh, da dobi svet mir, človek pa pokoj. «Prepričan sem — je dejal — da ne bomo pripadajoči prijateljsko znano tradicionalno k dosegi tega plemenitega cilja. Gotovo sem, da izražam čustva ameriškega naroda, ko vam povem, kako cenimo vrednost našega tesnega združevanja.»

MOSKVA ZANIKUJE PREMICE V ALBANJI IN JUGOSLAVIJI

London, 7. junija

Moskovski radio je včeraj zvečer zanikal nedavne vesti o premikih sovjetskih čet v Jugoslaviji in Albaniji do grške meje.

«Tass» je pooblaščen izjaviti, da je ta vest epopolnoma izmišljena» je dejal radio.

Vest je prinesla ankarska radijska postaja v torek, češ da je poseben dopisnik anatomske novinarske agencije povedal, da je povečana delavnost na grško-jugoslovanski meji s premiki sovjetskih čet v jugoslovanskih in albanskih mestih. Poročilo je dodajalo, da so sovjetske čete nastanjene vzdolž meje.

Španija protestira

Ogorčenje zaradi poročila pododbora Varnostnega sveta

MADRID, 7. junija — Špansko zunanje ministrstvo je v sredo izročilo tistim zastopnikom Zdrženih narodov, ki vzdržujejo diplomatske odnose s Španijo, spomenico, ki vsebuje odtujen protest proti poročilu pododbora Varnostnega sveta. Spomenica označuje postopek pododbora kot sovražen, o poročilu pa pravi, da ni objektivno. Izraža upanje, da bodo drugi narodi, ki so zastopani v Varnostnem svetu, nepristransko preučili španski položaj in sedanje poročilo zavrnili.

Špansko poslanstvo v Washingtonu je v torek objavilo izjavo, v kateri označuje poročilo o Francovi Španiji kot edinstven poseg v notranje zadeve druge države. Pravi, da poročilo krši načela Atlantiske listine, odgovor iz Dumbarton Oaks in samo listino Zdrženih narodov. Izjava trdi, da je podoba sestavljen politično obtožnico proti Španiji.

Predsednik pododbora Varnostnega sveta, ki je prikladal španske vprašanje, dr. Herbert Evatt, je priredil v torek v New Yorku takovno konferenco, na kateri je odgovarjal na vprašanja dopisnikov o poizvedbah pododbora. Evatt ni hotel podati mnenja o tem, kaj bo sklenil Varnostni svet, ko bo preučil predloge. Demantiral je, da bi bil soglasje v podoboru dosegel s kompromisom. Dodal je, da je podoba zaradi pomanjkanja dokazov zavrniti trditve, da položaj v Španiji resnično ogroža mir. Ugotovil pa je, da predstavlja položaj

Medameriška vojaška pomoč

Washington, 7. junija
Odbor za zunanje zadeve poslanske zbornice Zdrženih držav je soglasno odobril zakon, ki se nanaša na Trumanov načrt o medameriški vojaški pomoči. Zakon predvideva prispevek Zdrženih držav k opravi in uspehu oboježenih sil južno-ameriških republik in Kanade.

Dosedanji izidi

Doslej znani izidi italijanskih volitev iz 34.719 izmed 35.317 okrožij:

Demokristjani 8.012.355, socialisti 4.674.977, komunisti 4.287.054, unionisti 71.841, kvalifikvisti 1.198.499, republikanska stranka 996.811, krščanski socialisti 51.673, republikanska demokratska koncentracija 94.244, akcijska stranka 332.794, narodna demokratska zveza 1.529.710, blok svobode 630.492, druge liste 828.122: skupno 22.708.572.

Doslej znani neuradni izidi referendumov (o referendumu ne bo nikakih nadaljnjih številok. Manjka jobe podatke iz 31 okrožij, bo objavilo ob končni razglasitvi rezultatov kasnejšemu sodišču):

republika	monarhija
Piemont	1.250.320 938.736
Ligurija	633.130 284.892
Lombardija	2.270.335 1.275.183
Trident, Benečija (razen Bolzana)	191.450 33.728
Veneto	1.118.991 962.839
Emilija	1.526.838 454.589
Toscana	1.280.815 506.167
Marche	198.607 213.621
Umbrija	301.209 117.755
Lazio	753.978 795.501
Abruzzi in Molise	347.578 459.478
Campagna	437.767 431.971
Puglie	465.620 954.751
Lucanija	107.653 138.210
Kalabrija	338.898 517.551
Sicilija	708.109 1.301.200
Sardinija	206.098 319.557

Za republiko 12.737.896; za monarhijo 10.725.532 razlika 2.011.864

RAZPUST SKUPINE JUGOSLOVANOV

London, 7. junija

Britanske vojaške oblasti v Nemčiji so razpustile skupino Jugoslovancov, ki so se vojaško urili v treh begunskih taboriških britanskega področja. Gre za pristale bivega kralja Petra, ki so se tajno organizirali, da jih ne bi poslali v Jugoslavijo. Nekateri izmed njih so bili oboježeni. Britanske oblasti so odredile razpust organizacije, od vseh so jim uniforme in zastavke ločili iz vojakov.

Kot je znano, so ameriške oblasti februarja isto storile na Bavarskem.

INDIJSKI MUSLIMANI ZA BRITANSKI NAČRT

Novi Delhi, 7. junija

Svet muslimanske zveze je včeraj z veliko večino izglasoval podporo predloga novega načrta britanskega ministrskega odposlanstva za Indijo. Izmed več kot 300 navzočih se je samo 13 oseb protivilo odobritvi načrta.

To je prva izmed treh dokončnih odločitev o britanskem načrtu. Končna odgovora Kongresa začasno ne pričakujejo, ker se sestane prvi izvršni odbor ne bo sklenjen pred sredo. Stalni odbor zbornice pa bo imel sejo danes. Odkal bo o načinu, kako bodo indijske države pristale na novo ustavo.

Tisk o Bevinovem govoru

LONDON, 7. junija — Britanski tisk poudarja v naslovih in v uvodnih opombah zunanjeja ministra Bevin, da bi mogel biti prihodnji sestanek zunanjih ministrov v Parizu zadnja prilika, da dosežejo soglasje o mirovni pogodbi.

Laburistični «Daily Herald» izraza mnenje, da je Bevin govoril odločno in umerno in da moremo z gotovostjo upati, da so zdaj vsi trije zunanji ministri s enakojamnostjo povedali svoje višje in ne uspehu pariske konference, ki se je bodo udeležili zvoza z novo odločitvijo o bolj jasnem ozračju.

Konservativni «Daily Telegraph» pa pravi: «Največkratne vprašanje, to je, ali je sodelovanje s Sovjetsko zvezo mogoče, Bevinov govor ne daje poguma, toda ne more biti trajnega mira v Evropi in drugod brez sodelovanja Sovjetske zveze; zato si mora ostati svet nadalje prizadevan, da si ga zagotovi. Gotovo ni druge poti, ki bi tudi od daleč obljubljala, da nam prinese mir.»

Neodvisni «Times» misli, da je Bevinov govor spremenil in vse prej kakor senzacionalen. Gotovo ne bo še bolj zatemanil de itak zamrabenega neba prihajajoče konference zunanjih ministrov.

Liberalni «News Chronicle» piše: «Po Bevinovem govoru noben nepristranski človek ne more gojiti več nobenega dvoma o odkritostnosti naporov naše države, da doseže sporazum s Sovjetsko zvezo.»

Konservativni «Yorkshire Post» piše: «Naši ruski prijatelji morajo ceniti dejstvo, da niso sami, ki občutijo, da imajo razlog za sumničnjenje. V tej državi je več ljudi, ki vidijo v sovjetski taktiki poizkus, da v korist Sovjetske zveze uvožirajo trdno pozicijo za beleženim zastopni Vahodne Evrope s tem, da se okorikača zmešda in z desorganizirano, ki jo poverba na zahodu pomanjkanje sodelovanja Sovjetske zveze.»

«Times» v razpravi o predlogih za bodočnost piše, da sli Bevin ni omenil in brzokone sato, ker o teh je treba še razpravljati na mirovni konferenci. Samo dvo povi sta do miru: prva je združitve vseh držav, da skupno rešijo vsa vprašanja, kjer koli bi nastala. Druga je priznanje, da imajo velike posebne koristi v dolocentnih delih sveta. Dosegli bi lahko sporazum, ki bi preprečil interesne spore.

«V resnici — trdi «Times» — bi bilo treba prvo od teh dveh možnosti praktično izvesti. Pomirjenost, ker smo silili, da bo storil Bevin nadaljnji napor, da doseže splošni sporazum, preden bo odločil novo zadržanje. Teško bo za vsako posamezno velesilo sprejeti splošni dogovor za vse dele sveta. Sovjetska zveza je jasno pokazala, da ne želi, da bi uveljavila sistem v Evropi. Vseeno — trdi «Times» — ne bomo sprejeli logične posledice, ki teha iz tega zadržanja, amanjšala.

AMERIKA IN REVIZIJA GRŠKIH IMENIKOV

Washington, 7. junija

Ameriško zunanje ministrstvo je včeraj objavilo, da je vlada Zdrženih držav sprejela vabilo grške vlade, da prisostvuje reviziji volivnih imenikov za plebiscit o vrnitvi kralja Jurja II, ki bo, kakor so doleteli, 1. septembra.

Tudi britanska in francoska vlada sta prejeli grško vabilo. Več članov britanske delegacije je že prišlo v Grčijo. Niso še objavili, ali je Francija sprejela vabilo.

Ameriška delegacija bo štela 60 do 80 oseb, med katerimi bo več članov ameriške delegacije pri volitvah 31. marca.

Poudarili so, da se ameriška delegacija na noben način ne bo udeležila plebiscita. Njena edina naloga bo prisostvovati reviziji volivnih imenikov, ki jih že od leta 1936 dalje niso pregledovali.

PODPIS PREMIRJA NA KITAJSKEM

Nanking, 7. junija

Odbor treh, katerega člani so general George Marshall, posebni ameriški odposlanec na Kitajskem, general Cou-En-Lai, komunist in general Chu-Jung-Cang, član kitajske vlade, podpisal 15 dnevno premirje med osrednjim kitajsko vladom in komunističnimi silami v Mandžuriji. To premirje bo uvod v pogajanja med kitajsko vlado in komunisti za sklenitev trajnega mira.

Generalism Cankajšek je včeraj izdal ukaz, da ustavijo ogenj. S tem je uresničil 15 dnevno premirje v boju med kitajsko vlado in komunisti, ki se prične danes.

Kitajske vladne čete so vzele komunistom Harbin, važno železniško središče v osrednji Mandžuriji in po kitajskih poročilih napredujejo proti severu.

Komunisti so zasedli Harbin aprila, ko so ga izpraznili Sovjeti.

MOZNOŠTE ODPRAVE JAPONŠKE MONARHIJE

London, 7. junija

Komisija za Daljni Vzhod je v sredo objavila, da bo vzel v pretrse morebitno odpravo japonske monarhije. Nekaj dopisnik je dejal, da je to prvič, ko je komisija objavila možnost odstranitve cesarja Hirohita.

Prihodnji teden razglasitev referendumov

Priprave v Egiptu za sprejem druge kraljevske dvojice

RIM, 7. junija. — Kot poroča agencija «Ansa», bo svečana razglasitev izidov referendumov šele okoli 12. junija. Slovesnosti se bodo udeležili člani vlade, visoki državni funkcionarji ter zastopniki domačega in tujega tiska. Slovesnost bo v dvorani volkulje na Monteclitoriju, kjer je sedež osrednjega narodnega odbora.

Iz verodostojnega vira poročajo, da se v Aleksandriji v Egiptu že drugič v teku enega meseca pripravljajo na sprejem italijanskega kralja in kraljice v izgnanstvu. Kraljico Marijo José s otroki pričakujejo do sobote. V Aleksandrijo bo pripela na krovu križarke «Ducanja degli Abruzzi», s katero je v prihodnjem teden v Egiptu tudi kralj Viktor Emanuel. Kralj Umberto bo verjetno prispel z letalom dan kasneje. Vojvode Aosta so včeraj prispeli z letalom v Bruselj. Naatili se bodo v Belgiji, kjer imajo posestva.

General Morgan je včeraj obiskal ministrskega predsednika De Gasperi.

Včeraj je bila v Measini izredna seja pokrajnega odbora gibanja za neodvisnost Sicilije. Predsedval je polkovnik po zadnji izjavi stilskega voditelja Aprila Finocchiarra za monarhijo in potrdil svoje republikansko stališče. Odločno protimonarhično stališče dgle v nasprotju z novimi američani, ki jih je hotel dati stilskega gibanja Finocchiarra. V aprilu in ki ga živo zasledujejo vse levčarske stranke, tudi druga gibanja na zahodni Siciliji.

V številnih krajih Italije so bile manifestacije za republiko. V Torino so manifestacije organizirale levčarske stranke.

BRITANSKI KOMENTARJI PARLAMENTARNE RAZPRAVE

London, 7. junija

Kot poroča «BBC», je bila zunanje-politična razprava v spodnji zbornici na prvem mestu večine dnevnikov. Značilni so naslovi, ki jih prinaša «Times»: «Sovjetska politika v Evropi — Churchillovo povelje za naglo sklenitev mira. List «Daily Express»: «Churchill pravi, da zahtevamo od Sovjetske zveze samo dobro voljo.» «Daily Mail»: «Sovjetska zveza se bo morala v prihodnjih 10 dneh odločiti. V «Daily Herald» pa citamo: «Kljuk prijateljstva s Sovjetsko zvezo je v Reichu.»

V dnevnikih so tudi številni uvodniki. List «Daily Mirror» naglašja, da prihajna konferenca v Parizu ne bo pomnila preizkušnje britanskih razlogov. List pravi, da hotel je Bevin že pojasnil. Naoprotno pa bo konferenca preizkušnja iskrenosti želje po sodelovanju, ki jo goli Sovjetska zveza.

«Daily Telegraph» pravi, da bi morala Sovjetska zveza priznati svetovno silo te želje po sodelovanju in upoštevati tudi skoraj sedevno odločitev, da se konča sedanje kritično stanje, če ne bodo mogli doseči sodelovanja.

«Times» piše, da bo pariska konferenca resnično nepozabna, če bo sposobna potrditi slovesni veseli, istocano pa ponovno dati manjšim državam možnost, da bi prispevale k obnovi Evrope.

Tudi drugi listi naglašajo to dejstvo, n. pr. list «Yorkshire Post», ki pravi: «Moje vseh glavnih političnih strank države so približno istega mnenja o sedanjem evropskem položaju. «List pravi, da so to na razpravi ponovno pokazali.»

Tudi «Manchester Guardian» naglašja to dejstvo in pravi, da je bila najvažnejša točka razprave prikaz britanskega javno mnenje. List pravi, da se noben govornik niti z eno dobro besedo ni zavezal za Potsdamske sporazume in za načrte o ureditvi industrije. Vsaak je opazil brezmiselnost izjavjanja politične vladne oblasti in pomanjkanje.

Samo komunistični «Daily Worker» je poln grajanja razprave in piše:

«Parlament nudi te dni čudno sliko. Pri zadnjih splošnih volitvah so z veliko večino odklonili glas konservativcem in niso dali zaupnice zunanji protisovjetski politiki. Zdaj pa gospod Churchill zagovarja to politiko in gospod Churchill za govornika njega. List pravi, da je Bevinov govor še bolj poslabšan neodnadni položaj. Pravi, da bo od zdaj dalje sodelovanje še težje kot kdaj koli poprej.»

Potrebe po daljši zasedbi Nemčije

Nadzorovanje razorožitve

FRANKFURT, 7. junija — Poveljniki ameriških oboježenih sil v Nemčiji general Joseph McNarney je na neki tiskovni konferenci izjavil, da je treba kot najkrajši rok za zasedbo Nemčije predvideti 15 let, predvsem zaradi obsežnega vprašanja prevzgoje nemške mladine na podlagi demokratskih načel.

Novi poveljniki britanskih sil v Nemčiji letalski marsal sir Sholto Douglas je v Hamburgu na nekem sestanku predstavnikov podelskih okrajev izjavil, da na britanskem področju preučujejo ukrepe za postopni prehod k nemški upravi. Poleg tega je izjavil, da bodo v najkrajšem času ustanovili upravne urade z nemskimi osebami; najvažnejša ustanova med njimi bo gospodarski odbor, ki bo delil faktoj po ustanovitvi izvršne oblasti.

V ponedeljek zvečer so sporodili, da bodo oblasti v britanskem zasedbenem področju Nemčije nudile vse ugodnosti v pogledu uradnih list tiskovnih povzročih o napredovanju razorožitve. To vest tolmajo kot odgovor na nedavne trditve, da v britanskem področju še vedno vzdržujejo nemško vojsko.

Britanski zunanji podtajnik McNeill je britanski spodnji zbornici izjavil, da je britanska vlada z za-

ZAPISKI

OBNOVA GRČIJE

Upravičena je bojazen, da bo Grčija povzročala še mnogo let nepriljetnosti britanski vladi. Vojna in državljanska vojna, ki ji je sledila, je pustila težko in nezastilani zmeđi, katero še očeljujejo značilne lastnosti grškega narodnega značaja. Iz razlogov, ki temelje na čustvih, moralnih obveznostih, političnih ozirom in denarnih obveznostih, je britanska vlada prevzela nase dolžnost, da to težko prijelje iz zmeđe v urejene razmere. Doslej se že leto in pol trudi, da bi dosegla ta namen, toda četudi je dosegla pri tem nekaj dejanskih uspehov, vendar je težko trdititi, da se je za mnogo približala svojemu smotru.

Grki so narod, ki ima mnogo hvalevrednih lastnosti. Imajo visok čut za neodvisnost in zavest osebne časti, ki povzročajo, da jih vzljubi vsak Britanec. Njihova narodna zavestnost je brezmejnja; kakor je vojna pokazala, so rade volje pripravljali žrtvovati svoja življenja za svojo domovino. Toda v sto letih, kolikor so doslej uživali samostojnost, so uspeli razviti komaj osnovne predpogoje za samovlado. Njihova državna uprava je komaj v povojih. V vsakem ministrstvu je edina pogonska sila in izvor avtoritete oseba vsakokratnega ministra. Kadar pride do izmenjave v njegovi osebi, kar se dogaja pogosto, kot bi bilo umestno, se ustavi v ministrstvu vse delo, uradniki posejajo po uradnih, pijejo kavo in ugibajo o nasledniku, dokler ga vlada ne imenuje. Prihod govora gospodarja pa pogosto pomeni preureditev vsega, kar so marsikdaj z večmeščnim trdim delom pod njegovim predhodnikom naredili. Prilidnost in smisel za organizacijo, katero Grki kažejo v toliki meri pri osebem udeleževanju v trgovini ali industriji, zelo redko uporabljajo, kadar gre za skupni blagor. Nekaj visoko izobraženih in izveščenih državnih uradnikov skuša storiti vse, kar je v njihovi moči, toda sedanji ustroj države jim za to ne da primerne prilike. Predvsem so pri njih zelo priljubljena politična nasprotovanja. To je njihova strast, zaradi katere bodo iz osebnih ali strankarskih koristi anovall in rušili drug drugega, medtem ko državni ustroj pri tem propada.

Vsakemu tujemu opazovalcu se zdi močna zmerna vlada neobhodna potreba za izvedbo obnove in reform, katere dežela potrebuje in kar je bil stalni Truman-dopolnemu posredovanju britanske vlade se je posretilo skrajpi leta 1944 v Kairu grško vlado, katere namen je bil prevzeti upravo dežele, kakor hitro bi bila svobodna. Toda šim se je naselila v Atenah, že se je poskušala skrajna levica polagati vladu z državnim udarom. Britanske čete so morale posredovati, da so vzpostavile ravnotežje med atankami. Nato so se brez velikega uspeha poskušali nestrankarske vlade. Uspeli so končno sestaviti vlado iz erediških strank pod predsedstvom Sophoulisa. Razpadla se je na predvečer volitev, toda volitve so kljub temu izvedli. Zavezniki opazovalci so jih označili kot pravilne in veljavne.

(Nadaljevanje prihodnjem)

KMETIJSTVO

Poljedelstvu so zagotovili potrebno stalnost

Časa ni poljedelci vsespovod po svetu najbolj žele? Hočejo zagotovitv primerne položaja in zadostna sredstva za vzdržanje svoje družine in obdelovanje svoje zemlje. Skoraj pravo je, da poljedelci na žele postati milijonarji, ampak hočejo neko stalnost in zahtevajo, da v primeru, da je letos njihova krava povrgla tele, le-to še dve ali tri leta z nekim določenim dobičkom prodajo.

Angliška laburistična vlada je prav zdaj ustvarila načrte ki bodo vsakemu poljedelcu zagotovili prepotrebno gospodarsko ustreznost. Predvsem so predlagali, da bi se vnaprej določili cene poljedelskih proizvodov; ni manjša pa ni zahteva po zagotovitvi trgov, ki naj bi prevzeli vse pridelane kmetijske proizvode; načrti predvidevajo tudi nadzorstvo nad uvozom živil iz drugih držav, ki bo pospešilo kupovanje proizvodov v domači državi. Poljedelcem bodo dali možnost, da bodo že pred svetovno vedeli, kakšne bodo cene pridelane žita, krompirja in povrtnina. Za masl, mleko in jajca bo moči določiti nivo cen najmanj za 3 ali 4 leta vnaprej, medtem ko bodo prodajne cene moči določiti 3 do 15 mesecev vnaprej.

Kako bodo uredili cene
Poglejmo, na kak način bodo določili cene: določili bodo ceno vrsto zaporednih štirinajstih razdobjih ter bodo vsaki 2 leti izdali pregleda in poročila. V februarju 1946 so določili najnižji nivo cen za dveletno razdobje 1948-1950 in leta 1948 za razdobje 1950-1952. Vasko leto se bo v februarju sestala vlada s predstavniki poljedelcev, da bo pregledala cene in celotni položaj poljedelstva in da bodo določili cene za prihodnjih 12 mesecev na osnovi tega februarjskega pregleda. Zdjaj je seveda naravno, da zaradi posledic dolgotrajne vojne ne bo moči ustvarjati takšnih dolgotrajnih gospodarskih načrtov; zdaj bo namreč domače prebivalstvo uporabilo domače proizvode prav do zadnje kile, toda v normalnih časih bodo uvoženi proizvodi vsekakor delali veliko konkurenco notranji proizvodnji.

Pred vojno je bila Anglija največja uvoznica živil na svetu in umetno pospeševani uvoz tujih proizvodov je britanskemu poljedelcu jemal možnost uveljavljanja na notranjem trgu, zlasti se če upoštevamo proizvajalne postopke in ceno izboljšanje delovne moči v detelah onstran morja. Strogo določene cene, zagotovljeni trgi in nadzorstvo nad uvozom bo zagotovilo britanskemu kmetu prodajo proizvodov po ugodnih cenah ter se mu ne bo treba bati ostre konkurence cenilih prekomorskih proizvodov. Seveda bo treba upoštevati, da utegne nastati položaj, ki bo od poljedelcev zahteval, da bodo morali proizvajati določene proizvode v večji izmeri, kot je bilo doslej običajno. Brž ko bo nastal takšen položaj, bo vlada že davno prej dala zadostna opozočila za omejitve sejanja določenih proizvodov, toda gospodarstveniki poljedelskega ministristva zagovarjajo, da se to po vsej verjetnosti ne bo tako brž pripetilo.

Vse to obeta poljedelcem zares privilegiran položaj, ker dostoj je nobena britanska industrija ni imela nikdar tako obsevnih varnostnih ukrepov. Po drugi strani pa gre pri tem za položaj, ki bi utegnil preprečiti, če bi ga poljedelci hoteli izrabljati s tem, da bi pričeli živeti lahkotno življenje in bi si mislili, da jim je kruh na vsak način zagotovljen. Zaradi tega pa država v zameno za te garancije od poljedelcev zahteva, da tudi s svoje strani dajo potrebna zagotovila in obljube, da bodo zemljo v zadostni meri obdelovali in izrabljali.

Posvetovalni odbori
Obliko takšne garancije bodo prevzeli poljedelski odbori, ki jih

Gospodarska demokracija

Angleški opozicijski poslanec R. A. Butler je napisal v londonskem liberalnem dnevniku »Observer« zelo zapaženi članek v vlogi države in demokracije. Država bi po njegovem mnenju morala biti nevtalna v spori različnih interesov. Namesto totalitarne države in neodgovornih javnih ustanov mora država priti do demokracije države, v kateri bo glavno gibalno odločilno gospodarsko pobuda, ki jo bo prečevala živa socialna zavest.

Ne moremo se vrniti k neodgovornemu gospodarstvu devetnajstega stoletja. Priznati moramo, da ni mogoče dopustiti popolne gospodarske svobode. Živimo v preveč gosti družbeni strukturi, da bi si to lahko dovolili. Potrebno bo uporabiti organizatorično silo in suverenost države. Njena organizatorična sila ne bi smela nikoli iti tako daleč, da bi omejevala ali uničevala zasebno ustvarjalne sile, ki morajo oostati svobodne, močne in spoštno.

Kako naj pomirimo politično in gospodarsko politiko? Zdj se mi, pravi poslanec Butler, da je še vedno važno načelo, po katerem je skakotost prav tako važna kot enakost. Tisti, ki se razumejo na gospodarstvo, morajo imeti zagotovilo, da se država ne bo mešala v vsako njihovo delovanje - pod pogojem seveda, da se zavajajo svoje odgovornosti in da država to njihovo odgovornost nadzira in uravnava.

Posebno v industriji potrebujemo nove zakone, ki naj bi zbrali veliko tega, kar je v današnjih zakonih, veliko potrebnega pa še dodal. O trendu med potrebnimi izboljšavami trgovine in domačega trga, na primer, še ni nobenih uravnalnih odredb.

Intretbiti moramo slabe strani zasebnega gospodarstva, vendar moramo dobro zadržati. O različnih monopolističnih pregreških bi moralo odločiti posebno sodišče, ki naj bi štelo delavstvo, odmevalce in državne interese v zunanji trgovini.

JUL. KRAJINA

Iskanje orožja na področju „A“ Julijske krajine
Trst, 7. junija
Dopisnik VZN je izvedel večeraj iz uradnih virov, da so 31. maja na področju »A« Julijske krajine iskali orožje. Našli so izvestno količino materiala.

Uradni list ZVU
Trst, 7. junija
Izšel je Uradni list ZVU št. 19 B, ki vsebuje samo zasebne objave; napredaj je na Prefekturi v sobi 16.

IZ SLOVENIJE

Komisija za ugotavljanje vojnega dobička v Ljubljani je razpravljala o vojnem dobičku naslednjih oseb: Vovk Franc, trgovec z nožarskim materialom, Kolesarja ul. (78.500 din), Svetina Ana, trgovka na Kongresnem trgu (38.000 din), Žive Marija, gostilničarka, Rimska cesta (35.000 din).

Delavci in namestenci kemične industrije Slovenije so na zadnji konferenci pregledali dosežene uspehe in skušali poskrbeti, da cimprej odpravijo ugotovljene napake. Tekmovalna komisija je v svojem poročilu izjavila, da ni mogoče zbrati rezultatov tekmovanja iz vseh tovarn. Poročila je namreč poslalo samo 40 odstotkov podjetij. Temu je kriva neurejena uprava in pignajna povezanost med uslužbenci in delavci. Najbolje uspehe je dosegla tovarna v Rušah. Poročila pravi, da je trenutno najvažnejše to, da v vseh tovarnah uvedejo norme, kajti nanje je neposredno navezavano uvažanje akordnega dela. Neki referent je obravnaval vprašanja politike in vprašanje uvedbe akordnega dela.

Drjavno gostinško podjetje Slovenije »Turist-Hostel« bo na Binkošti otvorilo na Bledu »blejsko sezono« pod geslom »Bled najširšim ljudskim množicam«. Ob tej priliki bodo pripravili veliko slavnje v prostorih Kazine in blejskih hotelih ter izlete v okolico.

Umrl so: Kováč Albert, major JA, Franciška Savorn-Matišič, Alojzija Čotič-Spacapan, Josipina Močan, Franciška Usenik-Silbar, Franc Novljan. žet. uradni v pok., vsi v Ljubljani; inž. Ekar Dušan v Vrški Čuki, Istenič Franc v Hotedčah.

ZANIMIVOSTI

Nemško letalsko bombardiranje je povzročilo odkritje drugega rimskega Londona. Arheologi so odkrili dvoriste in del velikega rimskega poslopja; našli so tudi ostanki nekega rimskega lesenega poslopja in drugih stavb. Arheologi upajo, da bodo našli poti, ki vodijo proti Temi.

Na francosko-španski meji so aretirali večjo skupno tihotapce, ki so prehitopali v Španijo, kakor domnevajo, »ata, mamil in čipe za preko 20 tisoč litrlogov. Francosko obmejne oblasti so aretirale 19 oseb, med katerimi so tri benke.

Nekaterim slovenskim znanstvenikom se je posebej odpraviti nekatero bolnike, ki so imeli rane na ledolodu in dvoanžsterijum. Uporabili so zdravilo, in sicer neko posebno drogo, z katero so vplivali neposredno na življenje. Novi način zdravljenja so proučevali na približno 200 bolnikih.

So. Obe je imenoval za apostolskega nuncijsa v Peruju mons. Luigja Argonija; obtemem ga je postavil za titularnega nadškofa v Apameji v Siriji.

In lepa hvala za vašo dragoceno pomoč.
»Kaj za to?«
»Torej, prijatelj Parker, je nadaljeval Psmith, ko je Jarvis zapri vrata za seboj, poslušam vas. Kako bi vam lahko pomagal?«

»Videl je, kot da bi bili v zelo dobrih odnosih z Batom Jarvisom, je dejal Parker.
»Vaš stavek izraza resnico, prijatelj Parker. Dve zdaj sva v enem samem jedru. Toda, povejte mi, zakaj ste prišli?«

Gospod Parker je potakal. Nato je rekel:
»Poglejmo, ali ne bi hoteli pomisliti na to, kar veste? Zakaj naj bi nadaljevali s to nevarno igro? Zakaj se ne bi spraznamo, preden se bo zgodilo nekaj hudega?«

Psmith si je pogledal telovnik in premisljal.
»Morda se motim, prijatelj Parker, je dejal, toda mislim, da sem verjetno izpostavljen nevarnostim prav tako kot vi, Clovek, ki je v tem trenutku v največji nevarnosti, je prav tisti, žigar ime je napisano na koščku papirja, ki je moja last.«

»Kje je?« je vprašal Parker.
Psmith ga je dobrohotno pogledal.
»Oprostite mi, prijatelj Parker, toda moram obdržati tajnost.«
Parker je skomizgal s ramami.
»Kot vidim, poznate prav dobro svoj posel.«

Parker je priznal.
»Prav imate, prijatelj Parker. Polpomena prav. Ali se vam ne zdi, da je danes, ko pomaga listu izvirni prijatelj Jarvis, vaš položaj nekoliko slabši kot nekdanj? Vsaj tako se mi zdi.«

Potrkal so na vrata. Vstopil je deček, ki je imel v roki košček papirja.
»Nekdo mi je rekel, naj dam to-le stvar nekemu Psmithu, je dejal.
»Precej ljudi je na svetu, dečko, ki se imenujejo tako; eden izmed njih sem tudi jaz. Morda je torej pismo namenjeno prav meni.«

Pismo je imelo datum listega dne; prihajalo je iz East Sidea.
»Dragi Psmith, pridite cimprej z denarjem. Ustmeno vam bom razložil.«

Pismo je bilo podpisano B. W. Torej Billy Windsor je držal besedo in pobegnil.
(Nadaljevanje prihodnje)

G O R I C A

Načrt za vhod v predor pod Goriškim gradom

Omenili smo že dela za 307 metrov, visok 4 metre in pol ter širok pri tleh 7.56 m in doseže v višini kolena širno 8 metrov s hodniki za pekte. Po vsaki strani predora tede hodnik, ki je širok 1.10 m, vzdolž katerih sta tepeljska na dva odtočna kanala.
Trepotno gradijo vhod proti Travniku, kjer bodo predvidoma porušili dva hiši. S ta strani bi dohod k predoru s vtičnimi hodnikoma, ki merita po 2 m, širok 11 metrov. Izpolnjujejo tudi dostop iz ulice Gustiniani.

Nagrajeni avtomobil

Nagrado za najboljšo opremljen voz imaed vseh; ki so sodelovali preteklo soboto na motoristični prireditvi 349. pehotnega polka 88. divizije, je dobila 788. Ordinance Co za svoje »Benetke« v miniatursi. Zmagoviti avtomobil, ki predstavlja krasno arhitektonsko delo, izdelano z vso natančnostjo in potrpežljivostjo, je bil včeraj razstavljen javnosti na trgu Crispi nasproti glavnega stana 88. divizija.

„Divji lovec“ v Verdiju

Slovensko mladinsko gledališče v Gorici bo na Binkošti (9. jun.) ob 18. uri ponovilo v gledališču Verdi v Gorici narodno igro s petjem: F. S. Finzgar »Divji lovec«. Igro bo spremljal orkester prof. Koemara; glasbene vloške je priredil M. Renner.
Predprodaja vstopno (sedelaj 80 in 50 hr; stošča 30 hr) na dan vprizoritve od 9. ure dalje pri gledališki blagajni.

Novi železniški vozni red

Novi vozni red, ki velja za odhode in pridebe z goriškega glavnega kolodvorca:
odhodi: v Trst: 6.17, 8.50, 14.02, 16.40, 18.09 in 22.21;
v Videm: 6.38, 8.49, 12.55, 14.05 in 18.30;
v Ajdovščino: 4.20 in 17.30;
prihodi: iz Trsta: 6.38, 7.50, 8.44, 14, 15.12 in 18.25;
iz Vidma: 6.05, 7.19, 13.55, 18.04 in 22.18;
iz Ajdovščine: 6.38 in 18.55.

T R S T

IZREDNO POROTNO SODIŠČE

Razprava proti skvadristom plenilcem in uničevalcem židovskih trgovin

Na izrednem porotnem sodišču bo 11. t. m. razprava proti 23 obtožencem, ki so odgovorni za plenitve in uničevanje mnogih židovskih trgovin v Trstu.
Obtoženci so naslednji: Mario Storin, prijrt; Giovanni Spangaro, prijrt; Tiberio Forti, na begu; Federico Romito, prijrt; Antonio Menzallo, prijrt; Italo Gallo, na begu; Virgilio Toma, na begu; Luigi Busico, na begu; Romeo Gaggiani, na begu; Giovanni Valle, prijrt; Ernesto D'Orlando, na begu; Bruno Sabbatini, na begu; Augusto Prolli, na begu; Massimo Saraceni, na begu; Mario Blason, na begu; Antonio Pafumè, na begu; Matteo Mengozoli, na begu; Carmelo Tonaco, na begu; Beniamino Fumal, na begu; Carlo Misurale, na begu; Gastone Sabidussi, prijrt; Rocco Timpanelli, prijrt; Ariasceze Melani, na begu. Vsi so obtoženi, da so 18. maja 1943 v Trstu izvršili kriminalna dejanja s tem, da so plenili in poskodovali razne židovske trgovine, ali pa da so oplenili blago, denar in pohištvo. Težje je obtožen Spangaro, ki je vodil to akcijo kot tajnik P.N.F. v Trstu, ker so bili vršilci teh uničenj njemu podrejeni v svojevju skvadristov. Prav tako je težje obtožen Forti, ki je neposredno deloval s Spangarom in ostalimi obtoženci pri teh uničev-

SKLEPI KASACIJSKEGA SODIŠČA

Ob preučitvi prizivov proti sodbam, ki jih je izreko izredno porotno sodišče proti kolaboracionistom, je apelacijsko sodišče v Trstu v svojevju kasacijskega sodišča izdalo naslednje sklepe:
pri obravnavanju priziva, ki ga je vložil javni tožilec proti obtožbi, ki oprostča inž. Otta Steina, ker dejanje ne predstavlja zločina, je sodišče razveljavilo to obdobjo in jo odpelalo iz izrednega porotnega sodišča in ponovno razpravljalo nje; glede prošnja Pietra Corone, ki je bil obsojen na 30 let zapor, je razglasilo priziv kot nesprejemljiv; pri preučevanju priziva javnega tožilca proti oprostitvi odvetnika Ferruccio Malossia zaradi nezadostnih dokazov, so razpravljajo odložili na 26. junij, ker se odvetnik Sergato iz Benetk, branilec Malossia, ni mogel udeležiti razprave.

OBSEDI ZARADI POSESTI CIGARET

Pred prekim sodiščem Zavezniške vojske uprave, pod predsedstvom stolnika Leaninga, sta se morala zagovarjati Giuffrida in Ravisarda, ker so ju našli v posesti vreče, v kateri sta imela 260 zavitekov cigaret »Camels, 20 zavitekov »Chesterfields, 90 »Lucky Strikes in 70 »Phillip Morris; cigarete so bile zavezniška last. Oba obtožena je ustavila policije v neki hiši v ulici Crispi 9 aprila ob 20 uri.

Iz pletka razprave je razvidno, da ju je policije aretirala, medtem ko sta hotela vstopiti v stanovanje osebe, ki je imela cigarete in jih je nameravala prodati. Ko je našla nadoma vstopila policija, je lastnik cigaret vzpelo akcijo okoli sam, pa zbežal.

Obtoževata zagovornika sta skušala dokazati nedolžnost obtožence, ker nista prodala iz ne hotela kupiti cigaret in ker jih praktično niti nida nista. Stolnik Leaning je sprejel obrambo Guiffridevega odvetnika in ga priznal za nektrivega. Ravisarda pa je obsodil na 10.000 lir globe.

Vrečo z 220 zavitki cigaret je našla policija pri krojaču Umberto Romaniniju, ki je izjavil, da je malo pred prihodom policije prišel k njemu neki znanec in ga prosil, naj za nekaj časa ahraji vrečo, kajti vsebina ga ni zanimala. Sodnik je verjel besedam Romaninija in ga oprostil.

Ostale osebe, ki so jih našli v posesti predmetov manjše vrednosti, kot: sobne kreme, mila, maj itd., je sodnik obsodil na denarne kazni.

PREHRANA

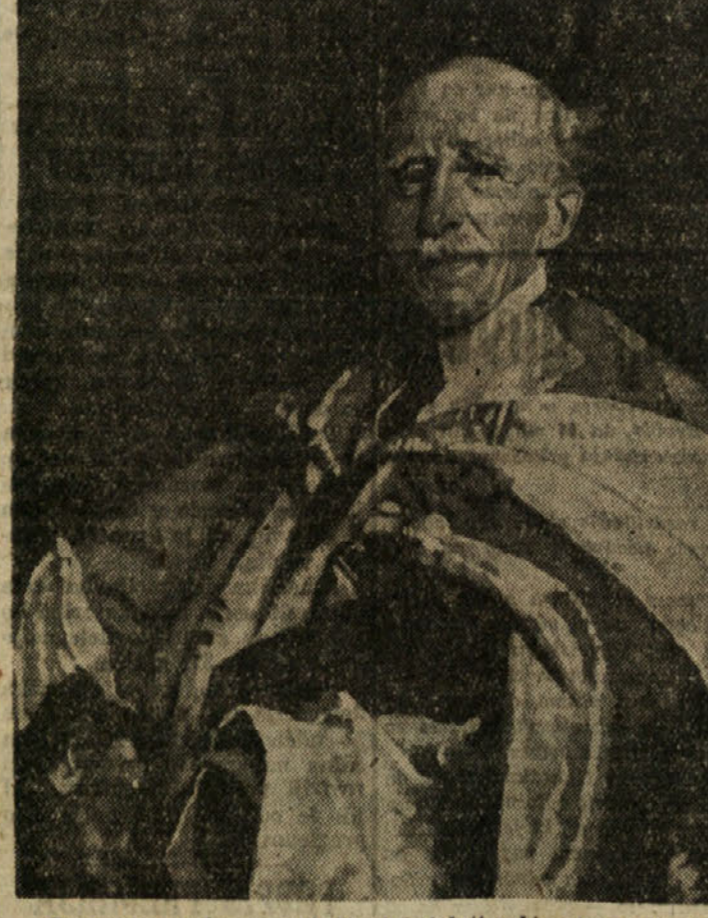
Novo tobakno nakupništvo. Jutri morajo delodajalci predložiti na tobačnem oddelku na trgu Vecchio 1 sezname svojih uslužbencev zaradi dodelitve novih tobaknih nakupništva. Uradne ure od 8. do 12. in od 16. do 18. ure.

RADIO

Slov. vesti: 7.15, 12.45, 20, 23.15 ur. Ital. vesti: 7.30, 13, 20.15, 23, ur.
Petek, 7. junija
17. prenos iz Vidma; 18. obvestila svojcem; 18.15 predavanje v ital.; 18.25 plesna glasba; 18.40 predavanje o Danteju; 19. Zupaničevski pesni; 19.20 obvestila svojcem; 19.30 zbor sv. Jakoba; 20.30 10 minut reproducirane glasbe; 20.40 angleška lekcijs; 21. vesela glasba; 21.15 simfončni koncert; 23.20 nočno zabavišče.

Glavni urednik: PRIMO B. BRDNIK
Izdaja L. I. S.

Britanski izumitelji

Znamenita osebnost med številnimi britanskimi izumitelji, ki so prispevali k uspešnosti brezžičnega prenosa glasbe v drugih vrstah, je sir Ambrose Fleming, ki je umrl meseca aprila 1945. Obiskoval je predavanja znanega fizika Clarka Maxwella v letih 1873 in 1879 ter se posvetil raziskovanju prenosov glasu po brezžični poti. Pozneje je postal profesor na univerzi v Londonu, leta 1899 pa svetovalec pri novu ustanovljeni uradi za brezžično telegrafijo. Na tem mestu je izdelal mnogo »podrobnosti za uspeši Marconijev poskus brezžičnega prenosa preko Atlantskega oceana v Ameriko, ki so ga izvedli leta 1901. Pri poznih raziskovanjih o sredstvih za brezžični prenos je Fleming izumil 1904 termiemo elektronsko cevko, ki je bila v uporabi za vse radijske zarnice današnjih radijskih sprejemnikov. Njegova iznajdba je razen velike praktične vrednosti omogočila drugim znanstvenikom na vseh poljih znanstvenega udejstvovanja ožina nova odkritja, posebno pa je omogočila radijske prenose, kot jih danes poznamo. Iznajdba radijske elektrone je bila gotovo ena izmed največjih iznajdb, ki jih je kdor koli naredil sam na polju radiotelefonijske, odkar je Marconi izvedel uspešni poskus za prekooceanski prenos. Slika nam kaže sir Ambrose Fleminga v obleki vseučilišnega profesorja po sliki sira Williama Orpena.

molčenost gospoda Jarvisa povzročila, da je govoril skoraj vedno Psmith. Toda spet so slišali v drugi sobi »cepnetanje, ki je prekinilo pogovor.
»Če se vrnejo tisti bojazljivci...« je začel Jarvis in vzel pištolo v roko.
»Pušajte pištolo na miru, prijatelj Jarvis,« je dejal Psmith; v istem trenutku so slišali, da je nekdo potrkal na vrata. »Ne bi rekel, da je spet Repetto s svojimi prijatelji? Njegova izobrazba ni takšna, da bi mu dovolila, da potrka na vrata, preden stopi. Naprej!«
Vrata so se odprla. Ni bil Repetto, niti kdo izmed njegovih prijateljev; vsekakor je bil stari Psmithov znanec. Na pragu se je namreč pojavil gospod Francis Parker, tisti Francis Parker, ki je že prišel v uradno »Lagodnih trenotkov« kot poslanec skrivnostnega moza in napovedal listu vojno. Tudi danes je bil elegantno obložen: imel je slikane lakaste čevlje in cillinder na glavi.
»Dobrodošli, prijatelj Parker, ga je pozdravil Psmith. »Dolgo časa je že, odkar vas ne vldim. Mislim, da poznate prijatelja Jarvisa; seveda, če se ne motim; ali niste bili prav vi pri njem in mu predlagali, naj vam pomaga v boju, ki ste ga napovedali nama, to je prijatelj Windsor in meni?« »Mladenci, ki sedé na njegovi desnici se imenuje prijatelj Otto.«
Gospod Parker je z začudenjem gledal Jarvisa. Jasno je bilo, da ni pričakoval, da bi ga našel tu, v družbi Psmitha.
»All ste prišli zato, da bi se prijateljsko pogovorila, prijatelj Parker?« je nadaljeval Psmith. »Ali pa je v vašem obisku skrit kakšen drug namen?«
»Rad bi vam govoril o neki zasebni zadevi. Nisem mislil, da bom našel tu toliko ljudi.«
»Posebno pa stare prijatelje, kot je prijatelj Jarvis. Dobro, dobro; prekinili ste zanimiv pogovor. Prijatelj Jarvis, zdj se mi, da bo je moral preložiti najin zanimiv pogovor o macikah. Dokler bo gospod Parker ostal tu, lahko.«
Bat Jarvis je vstal.
»Grema,« je rekel.
»Na žalost, imam, prijatelj Jarvis, če bi lahko kdaj prišel na obisk v vašo zasebno rezidenco.«
»Očitovito je z navdušenjem dejal Jarvis.
»Dobro, torej. Zdjaj pa z Bogom,

P. G. WODEHOUSE 47. NOVINAR PSMITH

Dolgi Otto je zakrull in tako dal svoje priznanje. Jarvis je nadaljeval:
»Boljšo bi bilo tudi, če bi se vrnili k Spider Reillyju in mu povedali, da ni mogoče nič proti temu gospodu. Pokazal je nam Psmitha in se mu poklonil. »Lahko mu tudi rečete,« je nadaljeval in jeza ga je stresala, »da ga bom brez premišljanja objavil, če se bo spet zgodilo, da bo strejal v moji dvorani. Ste razumeli? Dobre? Če pa misli, da tista štiri mačke, ki predstavljajo njegovo tolopo, lahko pridejo v Groome Street, prosim, naj izvoli. Ste razumeli? In ne pozabite, da je tale gospod moj prijatelj; vsakdo, ki mu bo poizkusil škodovali, bo potem obračunal z menoj. Prav?«
Psmith je pokajšjal in zvrznil erajčni zavilj.
»Ne vem,« je dejal, kot da bi bil predavatelj, ki govori na važnem sestanku, ene vem, če bi lahko še kaj dodal k temu, kar